

Nr. 16
15 martie 2023

Doamnei Veronica Sirețeanu,
Ministră a Finanțelor

Ref: Recomandări pentru Politica fiscală și vamală 2024

Stimată Doamnă Sirețeanu,

Comaniile-membre ale Asociației Investitorilor Străini (FIA Moldova) Vă salută și exprimă înaltele sale considerațiuni.

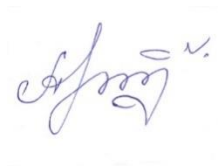
Prin prezenta Adresare, în contextul îmbunătățirii climatului de afaceri din Republica Moldova și a lansării apelului de colectare a propunerilor pentru Politica fiscală și vamală 2024, experții FIA Moldova Vă prezintă o serie de recomandări și propuneri (în Anexă).

În speranța că se va da curs acestor inițiative, Vă mulțumim anticipat pentru efort și implicare!

Cu profund respect,

Director executiv

Ana Groza

Notă: Asociația Investitorilor Străini reunește 25 companii – cei mai mari investitori din Republica Moldova, investițiile cărora provin din 14 țări, cu peste 21.000 de angajați. Volumul total al investițiilor companiilor-membre FIA depășește **2 miliarde 300 milioane euro**, ceea ce constituie aproximativ 18% din PIB.

Nr d/o	Denumirea legii, care se propune spre modificare	Conținutul propunerii (recomandării)	Argumentarea propunerii (recomandării)	Impactul bugetar
1.	Codul fiscal, art.5. Noțiuni generale	De a completa punctul 38 după modelul de mai jos: 38) Campanie promoțională – modalitate de promovare a vânzărilor prin organizarea de concursuri, jocuri, loterii anunțate în exteriorul și interiorul companiei, desfășurate pe o perioadă de timp limitată, cu acordarea de cadouri, premii, câștiguri, precum și organizarea de către autorități și instituții publice a acestor activități în alt scop, decât cel de promovare a vânzărilor.	Campaniile promoționale organizate în interiorul companiei vor stimula angajații să activeze mai eficient precum și vor crește satisfacția pe care o are acesta la locul de muncă. Impozitarea acestor cadouri să fie similară cadourilor oferite în cadrul campaniilor promoționale organizate în exteriorul companiei - impozitarea cadoului cu impozit pe venit doar pentru suma depășirii scutirii personale pentru fiecare cadou în parte.	
2.	Art.8 alin.(1) Cod Fiscal al RM	Completarea art. 8 alin.(1) Cod Fiscal cu lit.j) care ar avea următorul conținut: „să fie informat pe parcursul desfășurării controlului fiscal despre aspectele constatate în cadrul acțiunii de control fiscal, iar la încheierea acestuia, despre constatările și consecințele fiscale a controlului.	Prin analogie cu art. 130 alin.(1) Cod de Procedură Fiscală al României. Contribuabilul trebuie să cunoască la ce etapă se află efectuarea controlului fiscal, aspectele constatate, drepturile și obligațiile pe care le deține conform legii la fiecare etapă procesuală a controlului fiscal, concluziile, rezultatul controlului fiscal, precum și consecințele acestuia.	
3.	Codul fiscal, completări în Titlul I și II	Propunem introducerea conceptului și regulilor de impozitare a plăților pe bază de acțiuni (<i>stock option (incentive) plan</i>)	În Republica Moldova există contribuabili care aplică acest instrument (preluat din practica internațională) de motivare a angajaților, și prin urmare există necesitatea de reglementare a modalității de impozitare prin reglementarea acestuia în actele legislative.	
4.	Codul fiscal nr.1163/1997	Se propune expunerea literei (d ⁶) din articolul 20 a Codului fiscal în următoarea redacție: "(d ⁶) plățile suportate de angajator conform art.24 alin. (19), (19 ¹) și (20) și plățile	În contextul evoluțiilor demografice, stimularea economisirilor private pe termen lung devine una din principalele opțiuni pentru susținerea sistemului	

	Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile	suportate de angajator în favoarea angajatului pentru primele de asigurare de viață;”	asigurărilor sociale. În condițiile în care deficitul forței de muncă este o problemă acută pentru oricare sector al economiei, angajatorii sunt determinați să creeze cele mai bune condiții de muncă pentru salariații lor. Astfel, pentru atragerea și menținerea personalului, angajatorii oferă o gamă variată de beneficii, printre care pot fi introduse și asigurările de viață. Asigurarea de viață este o alternativă ce poate oferi beneficii importante reflectate în creșterea gradului de protecție a populației și va contribui la garantarea unor resurse financiare necesare la un moment dat într-o familie pentru a menține standardul de viață al acesteia în cazul producerii unui eveniment neprevăzut (deces, accident, îmbolnăvire invalidantă), care, pentru majoritatea familiilor, are ca efect o scădere drastică a nivelului de trai și dependența de ajutoarele sociale oferite de stat. Mai mult ca atât, primele colectate de către asigurătorii care practică asigurări de viață, sunt investite pentru acoperirea rezervelor tehnice și matematice de asigurări, astfel susținând activitatea economică.	
5.	Cod Fiscal Art. 20	În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: a) veniturile obținute de către angajați sub formă de tichete culturale, turistice, de sport;	Introducerea tichetelor culturale, turistice, de sport ca beneficii neimpozabile pentru angajați are 2 scopuri importante: 1. Atragerea și menținerea forței de muncă de către entități în țară. educarea culturală a angajaților 2. Susținerea și dezvoltarea afacerilor locale în domeniul turismului, entităților care activează în domeniul culturii și sportului.	
6.	Art.24, alin. 20 Codul fiscal	Recomandăm modificarea art.24),alin.(20) al Codului fiscal și permiterea deducerii cheltuielilor anuale suportate de angajator pentru primele de asigurare facultativă de asistență medicală ale salariatului în mărime deplină.	În condițiile în care deficitul forței de muncă este o problemă acută pentru oricare sector al economiei, angajatorii sunt determinați să creeze cele mai bune condiții de muncă pentru salariații lor. Astfel, pentru	

			<p>atragerea și menținerea personalului, angajatorii oferă o gamă variată de beneficii, printre care și asigurările medicale facultative.</p> <p>Asigurarea medicală facultativă este o alternativă ce poate oferi un spectru de servicii medicale și de o calitate superioară, fără îndreptări de la medicul de familie, în termeni restrânși și în condiții confortabile.</p>	
7.	<p>Codul fiscal nr.1163/1997 Articolul 31</p>	<p>Se propune expunerea alineatului (3) al articolului 31 din Codul fiscal într-o nouă redacție, astfel stabilind condiții echivalente atât pentru bănci, cât pentru asigurători în contextul deductibilității provizioanelor reducerilor pentru pierderi la active și angajamente condiționale. Astfel, articolul 31 alineatul (3) va avea următorul cuprins: "(3) Băncilor și asigurătorilor (reasiguratorilor) li se permite deducerea provizioanelor, reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS."</p> <p>Limitarea altor deduceri (3) Băncilor li se permite deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS.</p>	<p>In anul 2023 companiile de asigurări vor aplica pentru prima data prevederile standardului IFRS 9, care va înlocui IAS 39, similar cu trecerea băncilor de la IAS 39 la IFRS 9 în anul 20218.</p> <p>Pentru aplicarea uniformă și crearea condițiilor echivalente a regulilor privind deducerea reducerilor pentru pierderi la active și la angajamente condiționale, calculate conform IFRS în sectorul financiar, se propune ajustarea art. 31, alin. (3).</p> <p>In același timp consideram imperios necesar sa atenționam asupra faptului că deducerea provizioanelor pentru reducerea pierderilor la active și angajamente condiționale nu este reglementată de prevederile art. 50 alin. (3) din Codul fiscal așa cum greșit s-a concluzionat in anii precedenți. Art. 50 alin. (3) din Codul fiscal reglementează deducerea indemnizațiilor de asigurare și despăgubirilor de asigurare, precum și a altor plăți efectuate de către asigurător/reasigurator în favoarea asiguratului/persoanei terțe sau beneficiarului asigurării și/sau reasiguratului, în conformitate cu contractul de asigurare și/sau de reasigurare încheiat și deducerea cheltuielilor asigurătorului legate de formarea rezervelor tehnice și rezervelor matematice, în modul stabilit de Guvern.</p>	

<p>8.</p>	<p>Codul fiscal nr.1163/1997 Articolul 36. Alte deduceri</p>	<p>Se propune completarea articolului 36 din Codul fiscal cu alineatul (9) în următoarea redacție:</p> <p>”(9) Se permite deducerea anuală în cuantumul unui salariu mediu lunar pe economie prognozat pentru anul de referință a primelor de asigurare plătite de persoana fizică în baza contractului de asigurare de viață, de sănătate și de accidente.”</p>	<p>După cum deja am menționat la punctul 1, asigurările de viață pot contribui la diminuarea dezechilibrelor sociale prin complementarea programelor publice de asistență socială. În același timp o politică continuă de susținere din partea statului, cu o estimare de impact minim asupra bugetului public poate aduce beneficii importante reflectate în creșterea gradului de protecție a populației. Este relevant faptul că deficitul de protecție al populației s-a amplificat în ultimii ani, ceea ce ar justifica o intervenție din partea autorităților publice pentru încurajarea comportamentului de protecție privat.</p> <p>Avantajele susținerii de către stat a dezvoltării asigurărilor de viață rezidă în:</p> <ul style="list-style-type: none"> - scăderea nivelului de dependență al populației de sistemul public de asistență socială; - creșterea nivelului de protecție al populației. <p>Dezvoltarea asigurărilor de viață ar contribui la diminuarea dezechilibrelor sociale și creșterea bunăstării populației, stimulând familiile să achiziționeze protecția suplimentară de care au nevoie.</p> <p>Asigurările de viață dezvoltă, pe lângă asigurarea protecției financiare a familiilor împotriva riscurilor, un comportament responsabil pentru sustenabilitatea veniturilor familiale.</p> <p>Pe de altă parte pentru reducerea deficitului de protecție al populației mai este necesar și:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea schimbării de mentalitate în rândul populației în ceea ce privește protecția împotriva riscurilor, prin conștientizarea responsabilității individuale; • Eforturi comune și susținute la nivel de industrie și autorități pentru educarea populației și promovarea beneficiilor asigurărilor de viață; 	
-----------	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> • Introducerea de facilități fiscale care să încurajeze popularizarea polițelor de asigurări de viață și beneficiilor acestora. <p>În același timp companiile de asigurări oferă surse de finanțare pentru guvern și sectorul privat pe termen lung. În țările OECD, companiile de asigurări sunt cei mai mari investitori instituționali (sursa: Insurance Europe). Însă, în comparație cu țările din regiune, Republica Moldova are cea mai scăzută rată de penetrare a asigurărilor de viață în PIB. Comparația defavorabilă cu statele din regiune arată că Moldova pierde an de an potențialul social și economic ale pieței asigurărilor de viață, economia pierzând resurse importante pentru investiții. În aceste condiții, toți actorii implicați resimt nevoia unui stimulent care să așeze piața asigurărilor de viață pe un curs ascendent de durată.</p> <p>Asigurarea de viață este unul dintre instrumentele utilizate de un număr mare de state în aplicarea politicii lor sociale. Majoritatea membrilor OECD, precum și o bună parte dintre statele membre ale Uniunii Europene stimulează prin mijloace fiscale dezvoltarea pieței asigurărilor de viață. Acest lucru se concretizează prin reduceri de impozite sau deductibilitatea primelor de asigurare. Gradul de densitate a asigurărilor – volumul de prime de asigurare repartizate pe cap de locuitor - a crescut substanțial în aceste state datorită deductibilității fiscale a primelor de asigurare.</p> <p>Exemple de facilități fiscale în domeniul asigurărilor de viață și efectul pozitiv avut asupra dezvoltării pieței: BULGARIA: deductibilitate pentru primele de asigurare, în limita a 10% din venitul personal anual. CEHIA: începând din 2001, a acordat deductibilitate pentru primele de asigurări de viață încheiate pentru</p>	
--	--	--	--	--

			<p>minimum 5 ani, înaintea împlinirii vârstei de 60 de ani, în limita a aproximativ 400 EUR/anual. Dacă se renunță la poliță înainte de maturitate, toate beneficiile fiscale trebuie returnate.</p> <p>ESTONIA: deductibilitate totală pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minimum 10 ani.</p> <p>LITUANIA: deductibilitate pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minimum 10 ani. Suma dedusă poate fi în limita a 4 salarii minime pe economie.</p> <p>LETONIA: deductibilitate pentru primele plătite pentru asigurări de viață încheiate pentru minim 5 ani.</p>	
9.	Codul fiscal art.44 alin.(9)	Propunem expunerea aliniatului în următoarea redacție: „Veniturile și cheltuielile rezultate din trecerea de la Standardele Naționale de Contabilitate la IFRS, la implementarea unui nou standard sau de la actualizarea unui nou standard nu sânt recunoscute în scopuri fiscale.”	La prima aplicare a unui nou IFRS sau la actualizarea acestuia pot fi efectuate ajustări în situațiile financiare, care ulterior generează reflectarea veniturilor și cheltuielilor ca urmare a tranziției.	
10.	Cod Fiscal Art. 49*	Facilitarea investițiilor capitale în proiecte de energie verde și sustenabilitatea, prin scutirea de impozit pe venit la suma investiției în anul respectiv. Facilitatea pentru toate entitățile, indiferent de mărime.	În ultimii 2-3 ani s-a accentuat dependența Republicii Moldova de sursele de energie produsă prin arderea combustibililor fosili. Creșterea excesivă a prețului la combustibilii fosili au produs în lanț o creștere istorică a prețului la energie electrică. Necesitatea accelerării investițiilor în energia verde este evidentă și necesară inclusiv prin stimulente fiscale. Din perspectivă fiscală, companiile care nu vor investi, vor continua sa consume energie la prețurile curente, vor avea costuri mai mari, respectiv profiturile se vor diminua, respectiv impozitul pe venit încasat de stat va fi mai mic.	
11.	Art.79³ alin. (2) Codul Fiscal	Propunem de a modifica legislația fiscală prin: 1. excluderea obligativității prezentării de către nerezident a certificatului de rezidență până la data achitării venitului, prin excluderea din art.79 ³ alin. (2) al Codul Fiscal a	În prezent, pentru aplicarea prevederilor unei convenții de evitare a dublei impuneri, nerezidentul are obligația de a prezenta plătitorului de venit, până la data achitării venitului un certificat de rezidență fiscală eliberat de	

		<p>sintagmei: “până la data achitării venitului”. De regula, certificatul este valabil pentru întreg anul calendaristic, indiferent de data emiterii acestuia.;</p> <p>2. completarea ultimului enunț al art. 79³ alin. (2) al Codului Fiscal cu sintagma “și a altor documente ce atestă rezidența fiscală”.</p>	<p>autoritatea competentă din statul său de rezidență. Acest certificat se prezintă pentru fiecare an calendaristic.</p>	
12.	Capitolul 11 al Codului Fiscal al RM: „Controlul fiscal”	<p>Completarea capitolului 11 al Codului Fiscal al RM cu un articol ce ar specifica modalitatea de selectare a contribuabililor care urmează a fi supuși unui control fiscal (în urma analizei minuțioase a nivelului de risc).</p> <p>-preluarea din Codul de procedură fiscală a României și implementarea în legislația națională a modalității de notificare a contribuabililor privitor la riscurile fiscale identificate.</p>	<p>Această prevedere legală ar ușura atât activitatea contribuabilului cât și a organului competent în efectuarea controlului. Notificarea expediată în adresa contribuabilului va acorda acestuia posibilitatea corectării într-un termen stabilit a neclarităților sau a declarațiilor fiscale, cu informarea obligatorie a organului competent, iar acest fapt ar exclude necesitatea efectuării controlului. Dar, în situația în care contribuabilul nu ar întreprinde nici o acțiune în vederea corectării faptelor indicate în notificare, acest fapt constituie motiv întemeiat pentru inițierea unui control fiscal.</p>	
13.	Art. 93, pct. 18 Codul fiscal	<p>Recomandăm modificarea prevederilor Codului fiscal (art. 93 pct. 18) și oferirea dreptului de restituire a TVA pentru toate investițiile capitale în echipamente și utilaje, nu doar pentru cele utilizate în procesul de producție (prestare servicii/executare lucrări), dar și pentru cele utilizate în scopuri comerciale (de depozitare, logistică, ambalare, etc).</p>	<p>Legislația fiscală oferă dreptul de restituire TVA pentru agenți economici ce efectuează investiții capitale în legătură cu crearea și/sau procurarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale destinate utilizării în procesul de producție (prestare servicii/executare lucrări). Această restricție limitează posibilitatea agenților economici care efectuează investiții în echipamente și utilaje cu altă destinație de a utiliza sume considerabile de mijloace bănești trecute în cont, sume ce pot fi investite în dezvoltarea activității de întreprinzător.</p>	
14.	Codul Fiscal, art. 95 (2) punct (c)	<p>Modificarea art. 95 (2) punct (c) în vederea excluderii limitei de 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului, în vederea aplicării TVA la livrarea de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Scopul materialelor publicitare imprimate este sa informeze consumatorii despre promoțiile curente. 	

		<p>mărfuri și servicii efectuată cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materialele publicitare au doar scop informativ, nu pot fi valorificate de clienți în nici un alt mod și ar trebui să dețină același tratament TVA ca și celelalte forme de publicitate; • Conform prevederilor legislației UE (Directiva TVA 2006/112/CE), operațiunile întreprinse de entitate care presupun oferirea gratuită de materiale publicitare către clienți/potențiali clienți, pot fi considerate ca fiind efectuate în scop de publicitate sau de promovare a vânzărilor și, prin urmare, nu ar trebui să fie considerate livrări de bunuri. <p>Eliberarea gratuită a bunurilor este reglementată de art. 16 din Directiva TVA, care face o distincție între tratamentul TVA aplicabil bunurilor cedate cu titlu gratuit de subiectul impozabil în scop comercial și tratamentul aplicabil în cazul bunurilor cedate de subiectul impozabil în scopuri care nu au legătura cu activitatea sa de afaceri.</p> <p>Astfel, în cazul livrărilor cu titlu gratuit care nu au legătură cu activitatea de afaceri a persoanei impozabile, operațiunile vor fi considerate a fi o livrare de bunuri impozabile, iar, în acest caz, persoana impozabilă va fi obligată să colecteze TVA aferent acestei operațiuni. Pe de altă parte, livrările gratuite efectuate de o persoană impozabilă în interes comercial (inclusiv publicitate) nu vor fi considerate livrări de bunuri cu titlu gratuit și, prin urmare, persoana impozabilă nu va fi obligată să colecteze TVA. Astfel, accentul se pune pe obiectivul persoanei impozabile în efectuarea unei anumite operațiuni.</p>	<p>Distribuirea acestor materiale (<i>flyere</i>, pliante) este o formă de publicitate, la fel ca publicitate radio, TV și panourile exterioare. Natura și scopul tranzacției sunt identice pentru aceste forme de publicitate și respectiv tratamentul fiscal ar trebui să fie identic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contractarea unei companii terțe, ce prestează servicii de publicitate ce includ imprimarea și distribuția materialelor publicitare, nu cade sub incidența art. 95 (2) punct (c). În acest caz natura tranzacției este identică, consumatorul final primește pliante și <i>flyere</i>, însă tratamentul fiscal este diferit în dependența de cum este documentată tranzacția. La aplicarea prevederilor Codului Fiscal este esențial să se acorde prioritate naturii și conținutului tranzacției • Distribuția de ziare nu este o livrare cu titlu gratuit. <i>Flyerele</i> sunt bunuri care nu au destinația să fie comercializate. Ele nu au nici un folos pentru consumatori. Unicul lor scop este de informare și creșterea vânzărilor. 	
15.	Art. 99, alin. (6) Codul fiscal	<p>Recomandăm excluderea obligativității calculării TVA de la livrările sub cost a producției livrate în contul arendei terenurilor agricole, prin excluderea alin. (6) din art. 99 al Codului fiscal.</p>	<p>În prezent, reglementările fiscale obligă calcularea TVA de la prețul de piață a producției livrate în contul arendei terenurilor agricole.</p>	

			<p>În același timp, prețul de piață a producției livrate nu poate fi mai mic decât costul acesteia (art. 99 alin. (6) al Codului fiscal) – ceea ce duce la costuri suplimentare pentru întreprinderile agricole, în special în anii secetoși, atunci când costul pentru unele produse recoltate poate fi mai mare decât prețul de piață al acestora.</p>	
16.	Codul fiscal, art. 101⁶ alin. (1)	<p>Propunem expunerea aliniatului în următoarea redacție: „Acțiunea prezentului articol se extinde asupra subiecților impozabili, înregistrați în calitate de plătitori de TVA, ce documentează livrările prin Sistemul informațional automatizat "e-Factura" și/sau prin bonuri fiscale emise de echipamentele de casă și control conectate la Sistemul informațional automatizat "Monitorizarea electronică a vânzărilor", prin care dispun de depășirea sumei TVA aferente procurărilor (inclusiv TVA aferentă importurilor), față de suma TVA aferentă livrărilor, pentru tranzacțiile înregistrate începând cu 1 ianuarie 2024. ”</p>	<p>Redacția actuală a acestui articol face practic imposibilă aplicarea pentru restituirea sumei TVA aferente procurărilor de mărfuri și servicii, obligând practic agentul economic sa solicite furnizorilor săi emiterea facturilor fiscale prin e-factura, fapt ce creează neplăceri în procesele de colaborare între părți, precum și imposibilitatea aplicării pentru restituire.</p>	
17.	Art.102 alin.(18) Codul fiscal	<p>Considerăm că penalizarea pentru neutilizarea facturilor fiscale electronice trebuie sa fie pe seama emitentului și nicidecum lipsirea de deducerea TVA a cumpărătorului. Astfel, propunem excluderea art.102 alin.(18) din Codul fiscal.</p>	<p>În cazul procurării de pe teritoriul țării a valorilor materiale, serviciilor de la un furnizor inclus în lista contribuabililor obligați să utilizeze facturi fiscale electronice (e-factura), agenții economici au dreptul la deducerea sumei TVA, doar dacă dispune de factura fiscală electronică, eliberată de furnizor.</p>	
18.	Art.103 Codul fiscal	<p>Propunem modificarea art.103 al Codului fiscal prin adăugarea unui aliniat nou (9¹¹) cu următorul conținut:</p> <p>“(9¹¹) Se scutesc de T.V.A fără drept de deducere mărfurile și serviciile importate sau procurate pe teritoriul Republicii Moldova de către sistemele colective create în scopul</p>	<p>În conformitate cu prevederile art.12 al Legii nr.209 din 29.07.2016 cu privire la deșeuri, entitățile producătoare de DEEE sunt obligate să întreprindă măsuri, fie individual, fie colectiv, pentru recuperarea și valorificarea sau reciclarea produselor de DEEE scoase din uz.</p>	

		preluării și îndeplinirii obligațiilor producătorilor de deșeuri de echipamente electrice și electronice sau ale reprezentanților autorizați care acționează în numele producătorilor cu privire la gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice.”	<p>Sistemele colective, sunt create în baza actelor normative, sunt organizații necomerciale (nonprofit), neguvernamentale și apolitice care au ca scop preluarea și onorarea responsabilității de gestionare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice (DEEE), care revine membrilor sistemului (producătorii) conform Legii nr.209 din 29.07.2016 și HG nr.212/2018.</p> <p>În activitatea sa, sistemul poate avea procurări de bunuri și servicii care sunt necesare pentru gestionarea DEEE. Deșeurile, în conformitate cu art.103 al Codului fiscal sunt scutite de TVA, astfel propunem ca și livrările de bunuri și servicii efectuate în adresa sistemelor colective să fie scutite de TVA.</p>	
19.	Art.103 (3) Codul Fiscal	<p>Propunem modificarea art.103 (3) al Codului Fiscal prin excluderea cuvintelor „exceptând mărfurile supuse accizelor”:</p> <p>(3) Mărfurile plasate în regimul vamal de perfecționare activă, carnea de bovine, proaspătă sau refrigerată (poziția tarifară 0201), carnea de bovine congelată (poziția tarifară 0202), carnea de porcine, proaspătă, refrigerată sau congelată (poziția tarifară 0203), carnea de ovine sau caprine, proaspătă, refrigerată sau congelată (poziția tarifară 0204), organele comestibile de bovine, porcine, ovine, caprine, cai, măgari, câțiri, asini, proaspete, refrigerate sau congelate (poziția tarifară 0206), carnea și organele comestibile ale păsărilor de la poziția tarifară 0105, proaspete, refrigerate sau congelate (poziția tarifară 0207), slănină fără carne slabă, grăsimea de porc și de pasăre, netopită, nici altfel extrasă, proaspătă, refrigerată, congelată, sărată sau în saramură, uscată sau afumată (poziția tarifară</p>	<p>În contextul situației economiei Republicii Moldova precum și a stării industriei de prelucrare tutunului, o direcție de îmbunătățire este producerea produselor din tutun “la comanda”, în regim de perfecționare activă, ce ar atrage investiții adiționale în economia țării și ar spori încasările bugetare.</p> <p>Conform legislației în vigoare, toata materia prima necesară producerii la comanda, introduse pe teritoriul Republicii Moldova in regim de perfecționare activa, este supusa impozitării cu accize si TVA cu restituirea acestora in modul stabilit de legislație.</p> <p>Astfel, producătorul imobilizează semnificativ resursele financiare pentru achitarea accizelor și TVA pentru o perioada de timp cu recuperarea acestora numai după exportul produselor finite (30-90 zile), fapt, care face</p>	

	Art.124 (6)	0209), laptele și smântîna din lapte, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alți îndulcitori (edulcoranți) (poziția tarifară 0402), feculele de cartofi (poziția tarifară 1108 13 000), grăsimile de animale din specia bovină, ovină sau caprină, altele decît cele de la poziția tarifară 150300 (poziția tarifară 1502) și zahărul brut (poziția tarifară ex.1701), se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere. Propunem excluderea art.124 (6)	activitatea ineficienta din cauza costurilor financiare înalte și necesității menținerii unui preț competitiv pentru serviciile de producere la comandă.	
20.	Art.117¹ alin.(15) Codul Fiscal	Propunem completarea art.117 ¹ al Codului fiscal prin adăugarea unui aliniat nou (15) cu următorul conținut: „La efectuarea livrărilor de servicii de comunicații electronice, energie electrică, termică, apă, gaz în cazul utilizării e-facturii prin ciclul scurt, furnizorul nu este obligat să imprime factura fiscală pe suport de hârtie, să o semneze olograf și să o transmită Cumpărătorului, dacă contractul nu prevede altfel.”	Propunem sa fie exclusa obligativitatea expedierii pe suport de hârtie a facturii fiscale, pentru anumite servicii, emise prin ciclul scurt, prin intermediul SIA „e-Factura”, in cazul in care Cumpărătorul este înregistrat in SIA „e-Factura” si are acces la aceasta factura. Necesitatea prezentării facturii fiscale electronice emise prin SIA „e-Factura” pe suport de hârtie si semnarea olografa a acesteia poate fi stipulata in contract. La necesitate Cumpărătorul, de sine stătător, va imprima factura fiscala semnata electronic de către Furnizor, cu dreptul de a deduce cheltuielile si TVA.	
21.	Cod Fiscal Art. 122, Anexa 1	1.Stabilirea cotelor accizei pentru următorii 3 ani (2024-2026) 2. Înghețarea accizelor stabilite în sumă absolută la unitatea de măsură a mărfii pentru anul 2024.	1. Previzibilitatea fiscala este un factor important pentru inițierea si dezvoltarea afacerilor. Majoritatea entităților își aprobă Planuri de afaceri pentru o perioada de 3 ani, respectiv considerăm absolut necesară și previzibilitatea fiscală. 2. Economia țării se află în recesiune, asociată de o inflație foarte ridicată care a dus la scăderea puterii de cumpărare a consumatorilor. Astfel, sunt necesare pîrghii fiscale de relansare economică, totodată stoparea alimentării inflației cu elemente fiscale.	

22.	Art. 214 alin.(1) Cod Fiscal al RM	<p>Concretizarea scopului efectuării controlului fiscal.</p> <p>Controlul fiscal are drept scop verificarea modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală într-o anumită perioadă sau în câteva perioade fiscale.</p>	<p>La momentul actual scopul efectuării controlului fiscal este definit prea general, fapt ce lasă prea mult loc de interpretare.</p>	
23.	Art. 214 alin. (2) Cod fiscal al RM	<p>-Indicarea concretă în conținutul art. 214 alin.(2) Cod Fiscal al RM, a locului unde de regulă se va desfășura controlul fiscal, cât și a situațiilor în care locul desfășurării controlului fiscal poate fi modificat.</p> <p>Controlul fiscal este exercitat de Serviciul Fiscal de Stat și/sau de un alt organ cu atribuții de administrare fiscală, în limitele competenței acestora, la fața locului și/sau la oficiul acestora.</p>	<p>-Legislația fiscală a României indică expres că, inspecția fiscală se desfășoară, de regulă, la sediul organului competent. Doar la inițiativa organului sau la solicitarea contribuabilului, inspecția se poate desfășura în spațiile de lucru a contribuabilului (art. 125 alin.(1) Cod de Procedură Fiscală a României), pe când legislația RM, nu indică concret care este locul prioritar unde poate avea loc controlul fiscal.</p>	
24.	Art. 214 alin.(3) Cod Fiscal al RM	<p>Delimitarea formelor de control fiscal de metodele de control fiscal.</p> <p>Completarea capitolului cu un articol denumit „Verificarea electronică”.</p> <p>Procedura controlului fiscal constă într-un ansamblu de metode și operațiuni de organizare și desfășurare a controlului, precum și de valorificare a rezultatelor lui. Controlul fiscal la fața locului și/sau la oficiul organului, prevăzut la alin.(2), poate fi organizat și efectuat prin următoarele metode și operațiuni: verificarea faptică, verificarea documentară, verificarea totală, verificarea parțială, verificarea tematică, verificarea operativă, verificarea prin contrapunere.</p>	<p>Reieșind din prevederile art. 214 alin.(3), efectuarea unui control fiscal total sau parțial este considerat drept metodă de verificare, ceea ce pare a fi incorect.</p> <p>Completarea capitolului cu un articol denumit „Verificarea electronică” va oferi organului competent posibilitatea prelucrării electronice a datelor, nefiind necesară efectuarea unui control fizic.</p> <p>Drept imbold al acestor propuneri au servit prevederile art. 115 alin.(1) lit. a) și art. 116 alin.(1) Cod de Procedură Fiscală a României.</p>	

<p>25.</p>	<p>Art.214 alin.(5) Cod Fiscal al RM</p>	<p>Completarea Codului Fiscal cu un articol aparte ce va concretiza informațiile și înscrisurile ce pot fi solicitate de către organul competent de a efectua controlul fiscal, în vederea evitării a unor abuzuri în procesul de efectuare a controlului.</p> <p>În cadrul controlului fiscal la fața locului și/sau la oficiu, organele specificate la alin.(2) (Serviciul Fiscal de Stat și/sau de un alt organ cu atribuții de administrare fiscal) sânt în drept să solicite de la alte persoane orice informații și documente privind relațiile lor cu contribuabilul respectiv.</p>	<p>Această propunere o considerăm utilă și în susținerea acesteia facem analogie la prevederile Codului de procedură fiscală al României, care în conținutul alin. (2) al art. 113 enumeră concret înscrisurile și informațiile ce pot fi solicitate de către organul competent spre verificare, analiză, investigare fiscală.</p> <p>Art. 113 alin.1 din Codul de Procedură Fiscală al României: verificarea legalității și conformității declarațiilor fiscale, corectitudinii și exactității îndeplinirii obligațiilor în legătură cu stabilirea obligațiilor fiscale de către contribuabil/plătitor, respectării prevederilor legislației fiscale și contabile, verificarea sau stabilirea, după caz, a bazelor de impozitare și a situațiilor de fapt aferente, stabilirea diferențelor de obligații fiscale principale.</p>	
<p>26.</p>	<p>Art. 214 alin.(6)-(7) Cod Fiscal al RM</p>	<p>Modificarea conținutului alin.(6)-(7), în urma căreia controlul fiscal repetat va constitui o măsură excepțională având la bază motive legale întemeiate.</p> <p>Completarea Codului Fiscal al RM, cu un nou articol denumit „Reverificarea/Revizuirea” ce ar indica situațiile concrete în care poate fi solicitată revizuirea, procedura de revizuire și emiterea unei decizii de revizuire, care va fi urmată de o decizie finală.</p> <p>Organele cu atribuții de administrare fiscală pot efectua controlul fiscal repetat în cazul în care rezultatele controlului fiscal exercitat anterior sânt neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare ori dacă ulterior au fost depistate circumstanțe ce atestă existența unor semne de încălcare fiscală și, prin urmare, se impune un nou control.</p>	<p>Controlul fiscal repetat ar putea fi efectuat ca excepție sau în cazul în care au fost depistate circumstanțe concrete ce atestă existența unor semne de încălcare fiscală. În restul cazurilor ar fi posibilă o revizuire a rezultatelor controlului fiscal inițial.</p> <p>Ce ține de implementarea unui proces de revizuire a concluziilor și rezultatelor controlului fiscal, spre exemplu legislația României conține un articol aparte denumit „Reverificare”. (art. 128 alin.(1) Cod de Procedură Fiscală al României)</p>	

		Controlul fiscal repetat poate fi efectuat în cadrul examinării contestațiilor împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunii funcționarului fiscal și, în alte cazuri, la decizia conducerii organelor menționate la alin.(6).		
27.	Art. 214 alin.(9) Cod Fiscal al RM:	<p>Completarea art. 214 cu alin.(10) ce ar avea următorul conținut: „ Controlul fiscal se efectuează în așa fel încât să afecteze cât mai puțin activitatea curentă a contribuabilului și să utilizeze eficient timpul stabilit pentru efectuarea controlului fiscal”.</p> <p>Controlul fiscal se efectuează în orele de program ale organului care exercită controlul fiscal și/sau cele ale contribuabilului.</p>	Prin analogie cu art. 118 alin.(6) Cod de Procedură Fiscală al României.	
28.	Cod Fiscal art. 216 alin. (3)	<p>Excluderea cuvintelor „când necesitatea controlului a apărut în urma examinării cazului cu privire la încălcarea fiscală sau în urma examinării contestație”.</p> <p>Modificarea alin.(5) al art. 216 și anume: La posturile fiscal, actul de control fiscal se va întocmi atât în cazul depistării cât și nedepistării încălcării legislației fiscale.</p> <p>Indicarea concretă și delimitată a duratei de efectuare a controlului fiscal în dependență de statutul și categoria contribuabililor.</p> <p>Controlul fiscal la fața locului referitor la un contribuabil poate cuprinde atât unul, cât și mai multe tipuri de impozite și taxe. În cursul unui an calendaristic se admite efectuarea unui singur control fiscal la fața locului pe unele și aceleași tipuri de impozite și taxe pentru una și aceeași perioadă fiscală. Această restricție nu se extinde asupra cazurilor când</p>	<p>În astfel de cazuri ar fi oportună revizuirea constatărilor și concluziilor controlului fiscal inițial la fața locului și a rezultatelor acestuia.</p> <p>Considerăm necesară întocmirea actului de control fiscal în toate cazurile, iar în cazul în care nu a fost depistată încălcarea legislației fiscale, corect a fi întocmirea unui act cu conținut succint în care va fi indicat faptul efectuării controlului, or cum ulterior ar putea fi demonstrat faptul supunerii controlului fiscal, dacă nici un act nu a fost întocmit?</p> <p>Art. 126 alin.(1) Cod de Procedură Fiscală al României: Durata efectuării inspecției fiscale este stabilită de organul de inspecție fiscală, în funcție de obiectivele inspecției, și nu poate fi mai mare de: a)180 de zile pentru contribuabilii mari b)90 de zile pentru contribuabilii mijlocii;</p>	

		<p>controlul fiscal la fața locului se efectuează în legătură cu reorganizarea sau lichidarea contribuabilului; când după efectuarea controlului se depistează semne de încălcări fiscale; când acesta este o verificare prin contrapunere; când controlul ține de activitatea posturilor fiscale; când controlul se efectuează în legătură cu auditul activității Serviciului Fiscal de Stat de către organul ierarhic superior; când necesitatea controlului a apărut în urma examinării cazului cu privire la încălcarea fiscală sau în urma examinării contestației.</p> <p>(4) Durata unui control fiscal la fața locului nu trebuie să depășească două luni calendaristice. În cazuri excepționale, conducerea organului care exercită controlul fiscal poate să decidă prelungirea duratei în cauză cu cel mult 3 luni calendaristice sau să suspende controlul. Perioada suspendării controlului și prezentării documentelor nu se include în durata efectuării controlului, ultima fiind calculată din ziua începerii lui până la ziua semnării actului respectiv, inclusiv.</p> <p>(5) La finalizarea controlului fiscal la fața locului, se întocmește un act de control fiscal. La posturile fiscale, actul de control fiscal se va întocmi numai în caz de depistare a încălcării legislației fiscale. În cazul depistării vreunei încălcări fiscale, organul care exercită controlul ia decizia corespunzătoare.</p> <p>-art. 226¹⁵ alin.(11) se referă la persoane fizice: Durata efectuării controlului fiscal este stabilită de Serviciul Fiscal de Stat și nu poate depăși 3 luni de la data inițierii. Persoana verificată poate solicita prelungirea termenului de control cu 45 de zile.</p>	<p>c) 45 de zile pentru ceilalți contribuabili.</p> <p>(2) În cazul în care inspecția fiscală nu se finalizează într-o perioadă reprezentând dublul perioadei prevăzute la alin. (1) în care nu se includ perioadele de suspendare legală a inspecției fiscale, inspecția fiscală încetează, fără a se emite raport de inspecție fiscală și decizie de impunere sau decizie de nemodificare a bazei de impunere. În acest caz, organul de inspecție fiscală poate relua inspecția, cu aprobarea organului ierarhic superior celui care a aprobat inspecția fiscală inițială, o singură dată pentru aceeași perioadă și aceleași obligații fiscale, cu respectarea prevederilor art. 117 alin. (1).</p>	
29.	Art. 216 alin.(4) Cod Fiscal al RM	Completarea Codului Fiscal cu prevederi legale concrete privind suspendarea controlului fiscal.	Este oportun a se indica situațiile ce pot servi drept teme de suspendare, modalitatea de suspendarea la inițiativa organului competent sau a contribuabilului, durata maximă a perioadei de suspendare, termenul în care	

		<p>Durata unui control fiscal la fața locului nu trebuie să depășească două luni calendaristice. În cazuri excepționale, conducerea organului care exercită controlul fiscal poate să decidă prelungirea duratei în cauză cu cel mult 3 luni calendaristice sau să suspende controlul. Perioada suspendării controlului și prezentării documentelor nu se include în durata efectuării controlului, ultima fiind calculată din ziua începerii lui până la ziua semnării actului respectiv, inclusiv.</p>	<p>contribuabilul urmează a fi înștiințat despre încetarea suspendării, emiterea deciziei de suspendare și aducerea la cunoștința contribuabilului a acestei decizii, a deciziei de reluare a procesului de control fiscal în urma încetării suspendării și procesul de informare a contribuabilului despre această decizie.</p> <p>Actualmente Codul Fiscal al RM, conține foarte puțină informație și prevederi ce țin de suspendarea controlului fiscal și în mare parte acestea se referă la controlul fiscal asupra persoanelor fizice. (art. 226¹⁵ alin.12-15).</p>	
30.	Cod Fiscal al RM	<p>Completarea Codului Fiscal al RM cu un articol denumit „Reguli privind controlul fiscal”.</p> <p>Indicarea concretă a principiilor ce vor sta la baza efectuării controlului fiscal.</p> <p>Completarea Codului Fiscal cu prevederi legale referitoare la obligațiunea întocmirii unei declarații pe propria răspundere ce ar prevedea că, pe de o parte contribuabilul a prezentat toate actele și informațiile solicitate în vederea efectuării controlului fiscal, iar pe de altă parte organul competent confirmă recepționarea acestora, cât și restituirea tuturor actelor prezentate de către contribuabil.</p>	<p>Completarea Codului Fiscal al RM cu un articol denumit „Reguli privind controlul fiscal”, ce ar conține un șir de reguli urmează a fi respectate atât de către contribuabil cât și de către organul competent în efectuarea controlului, fapt ce ar menține un echilibru între drepturile și obligațiile contribuabilului și a organului competent.</p> <p>Principiile în baza cărora organul fiscal local exercită inspecția fiscală sunt prevăzute la art. 118 alin.(2) Cod de Procedură Fiscală a României.</p> <p>Art.118 alin.(2), (7) Cod de Procedură Fiscală a României.</p>	
31.	Art. 216 alin.(6) Cod Fiscal al RM	<p>Completarea Capitolului 11 al Codului Fiscal al RM cu un articol nou denumit „Actul de control fiscal”</p>	<p>Articolul nou denumit „Actul de control fiscal” ar specifica datele ce trebuie să le conțină un act de control pentru a se considera valabil. Acest fapt, ar acorda o cale de apărare contribuabilului, or odată ce actul nu este</p>	

			întocmit conform cerințelor stabilite, acesta poate fi declarat nul.	
32.	Art.218 Cod Fiscal al RM	<p>Completarea Capitolului 11 cu prevederi concrete privind sfera, obiectul verificării documentare, regulile procesului de verificare documentară și rezultatul verificării documentare.</p> <p>Actul de control fiscal este un document întocmit de funcționarul fiscal sau altă persoană cu funcție de răspundere a organului care exercită controlul, în care se consemnează rezultatele controlului fiscal. În act se va descrie obiectiv, clar și exact încălcarea legislației fiscale și/sau a modului de evidență a obiectelor impunerii, cu referire la documentele de evidență respective și la alte materiale, indicându-se actele normative încălcate. În act va fi reflectată fiecare perioadă fiscală în parte, specificându-se încălcările fiscale depistate în ea.</p>	<p>Un bun exemplu al prevederilor legale ce țin de procesul de verificare documentare se conține în prevederile art. 148-149 Cod de Procedură Fiscală al RM.</p> <p>Ar fi binevenită preluarea de efectuare a verificării documentare și implementarea acesteia în legislația națională.</p>	
33.	Cod Fiscal al RM	<p>Extinderea termenului de contestare a Deciziei până la 45 zile, conform exemplului României.</p> <p>Verificarea documentară se aplică atât în cazul controlului fiscal cameral, cât și al celui la fața locului și constă în confruntarea dărilor de seamă fiscale, documentelor de evidență și altei informații prezentate de contribuabil cu documentele și cu informațiile referitoare la acesta de care dispune organul care exercită controlul fiscal.</p> <p>Pe marginea contestației împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat poate fi emisă una din următoarele decizii privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) respingerea contestației și menținerea deciziei contestate; b) satisfacerea parțială a contestației și modificarea deciziei contestate; c) satisfacerea contestației și anularea deciziei contestate; 	Art. 270 alin.(1) Cod de Procedură Fiscală a României: Contestația se depune în termen de 45 de zile de la data comunicării actului administrativ fiscal, sub sancțiunea decăderii.	

		<p>d) suspendarea executării deciziei contestate și efectuarea unui control repetat.</p> <p>Art. 272 alin.(3) Controlul în baza deciziei de suspendare a executării unei decizii contestate urmează a fi inițiat în termen de 30 de zile calendaristice din ziua adoptării deciziei menționate.</p> <p>Art. 268 alin. (1) Contestația împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunii funcționarului fiscal poate fi depusă, dacă prezentul cod nu prevede altfel, în decursul a 30 de zile de la data comunicării deciziei sau a întreprinderii acțiunii contestate.</p> <p>Art. 273 alin. (2) Contestația împotriva deciziei/hotărârii Serviciului Fiscal de Stat și acțiunilor funcționarilor fiscali privind executarea silită a obligației fiscale în conformitate cu prezentul cod se depune în decursul a 10 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei sau săvârșirii acțiunilor contestate. Depunerea contestației la Serviciul Fiscal de Stat nu sistează executarea silită a obligației fiscale în conformitate cu prezentul cod, cu excepția comercializării bunurilor sechestrate.</p>		
34.	Art.271 alin. (1) Cod Fiscal al RM	<p>Reformularea sau excluderea art. 271 alin.(1) și art. 272 alin.(3) Cod Fiscal al RM.</p> <p>Pe marginea contestației împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat poate fi emisă una din următoarele decizii privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) respingerea contestației și menținerea deciziei contestate; b) satisfacerea parțială a contestației și modificarea deciziei contestate; c) satisfacerea contestației și anularea deciziei contestate; d) suspendarea executării deciziei contestate și efectuarea unui control repetat. 	<p>Disponerea controlului fiscal repetat lezează grav drepturile contribuabilului, iar drept urmare a controlului repetat, situația contribuabilului se poate agrava, fapt ce este inadmisibil.</p> <p>Art. 276 alin.(3) Cod de Procedură Fiscală al României: Prin soluționarea contestației nu se poate crea o situație mai grea contestatorului în propria cale de atac.</p>	

		<p>Art. 272 alin.(3) Controlul în baza deciziei de suspendare a executării unei decizii contestate urmează a fi inițiat în termen de 30 de zile calendaristice din ziua adoptării deciziei menționate.</p>		
35.	Art. 274 Cod Fiscal al RM	<p>Completarea art. 274 din Codul Fiscal al RM cu prevederi privind modul și termenul de comunicare a deciziei părților vizate, modalitatea detaliată de atac a acestei decizii, termenul de atac.</p> <p>Completarea cu un articol privitor la reexaminarea deciziei de soluționare a contestațiilor, ce va prevedea situațiile concrete în care ar putea fi solicitată reexaminarea.</p>	<p>Această prevedere legală ar duce la decăderea necesității contribuabilului de a ataca decizia organului competent în instanța de judecată, or prin reexaminarea deciziei de către Serviciul Fiscal de Stat ar putea fi corectate careva greșeli, înlăturate omisiuni sau clarificate careva neclarități și neconcordanțe, nefiind necesară o examinare de lungă durată a contestației în cadrul instanței de judecată.</p>	
36.	Codul Fiscal al RM	<p>Revizuirea politicii fiscale ce ține de recalificarea tranzacțiilor de către Serviciul Fiscal de Stat.</p>	<p>Revizuirea politicii fiscale - în sensul concretizării faptului că recalificarea tranzacțiilor de către SFS, din oficiu, poate avea loc numai în cazul tranzacțiilor între persoanele afiliate, în cazul dosarelor "prețurilor de transfer", printr-o decizie motivată a SFS, în urma examinării explicațiilor antreprenorului. Asumarea dreptului SFS de a recalifica din oficiu tranzacțiile încheiate de antreprenor cu terțe părți, contravine principiilor de drept civil și celor constituționale.</p>	
37.	Codul Fiscal al RM	<p>Eliminarea limitei de 5 ani pentru reportarea pierderilor fiscale înregistrate.</p> <ul style="list-style-type: none"> • măsura va permite valorificarea eficientă a pierderilor suportate și va susține companiile noi create sau intrate pe piața din RM în perioada pandemiei, crizei provocate de războiul din Ucraina, care au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM. • în practica internațională sunt multe exemple de state care nu au limitări de reportare a pierderilor fiscale: Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, etc. 	<p>Criza pandemică, războiul din Ucraina, creșterea inflației au încetinit substanțial viteza de recuperare a investițiilor în RM.</p> <p>În România, eșalonarea pierderii se efectuează pentru ultimii 7 ani, având una din cele mai rapide creșteri economice din Europa din ultimii ani.</p> <p>Posibilitatea de a repune în lucru pierderea suportată pentru a obține profit va fi o măsură de susținere a mediului de afaceri afectat.</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> • adițional va fi o măsură pozitivă pentru crearea unui cadru investițional mai favorabil și atragerea investițiilor străine. 	<p>Valorificarea nelimitată a pierderilor fiscale este un drept al agentului economic. Aceste pierderi sunt suportate în scop antreprenorial, corectitudinea lor este verificată de către autorități în cadrul controalelor fiscale. Limitarea utilizării pierderilor pune presiune suplimentară pe companii care oricum au ca scop principal valorificarea profitabilă a investițiilor create.</p>	
38.	Codul Fiscal al RM	<p>Eliminarea obligației de semnare și stampilare a facturilor fiscale emise în baza avizului de însoțire a mărfii</p>	<p>Conformarea fiscală este asigurată prin documentarea livrărilor efectuate cu avizul de însoțire a mărfii / actul de primire predare, care este semnat și confirmat de ambele părți. Prețul aplicat este agreat contractual. În acest caz, semnarea facturii fiscale de ambele părți este o dublare a documentării, care îngreunează procesul economic</p> <p>Modificarea va eficientiza procedura de înregistrare a facturilor fiscale, va reduce costurile aferente serviciilor de curierat pentru furnizori.</p> <p>Această practică este utilizată eficient în România și alte țări europene.</p>	
39.	Codul Fiscal al RM	<p>Uniformizarea categoriilor de produse pentru care se aplică cota redusă de TVA 8%</p> <p>Pentru o evidență simplă, clară și transparentă, propunem să fie aplicată cota redusă pentru categorii mari de produse, de exemplu: produse lactate, de panificație, fructe și legume.</p> <p>La moment se aplică 8% la anumite coduri de încadrare tarifară și este dificil din punct de vedere tehnic identificarea și urmărirea codurilor tarifare pentru fiecare articol separat.</p> <p>De exemplu aplicăm cota TVA 8% – la pâinea și produsele de panificație (190120000, 190540, 190590300, 190590700, 190590800).</p> <p>Ar fi mult mai simplu dacă am aplica cota TVA redusă la toate produsele de panificație, conform nomenclurii combinate a mărfurilor.</p>	<p>În practica altor țări, există multe exemple în care se aplică TVA la categorii mari de produse alimentare.</p> <p>De exemplu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • România – TVA redus la 9% la comercializarea de alimente și băuturi destinate consumului animal și uman, inclusiv ingredientele folosite pentru prepararea alimentelor; • Austria - TVA redus la 10% la produse alimentare, cărți, produse farmaceutice, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale și divertisment, hoteluri; 	

		<p>Situația similară de neuniformizare este și pentru următoarele produse:</p> <p><u>-laptele și produsele lactate</u> (0401, 0402, 0403, 0405, 040610300 și 040610500 – cu un conținut de grăsimi de maximum 40% din greutate);</p> <p><u>-la producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală</u>, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la pozițiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, ex.0105 – pui vii de reproducție, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070953000, 070952000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, ex. 070999900 – mărar și pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, ex. 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Belgia - TVA redus la 6% la produse alimentare, cărți, apa, produse farmaceutice, servicii medicale, ziare, evenimente culturale si de divertisment, hoteluri; • Cipru - TVA redus la 5% pentru produse alimentare, cărți, produse farmaceutice, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale, de divertisment si sportive; • Republica Ceha - TVA redus la 15% la produse alimentare, servicii medicale si farmaceutice, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale si de divertisment, hoteluri; si TVA redus la 10% la medicamente, cărți si produse alimentare pentru bebeluși; • Germania - TVA redus la 7% pentru produse alimentare, cărți, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, evenimente culturale si de divertisment, hoteluri; • Grecia - TVA redus la 13% la produse alimentare, produse farmaceutice, servicii medicale, evenimente culturale, de divertisment si sportive; • Polonia - TVA redus la 8% pentru produse farmaceutice, servicii medicale, transport de pasageri, ziare, hoteluri, restaurante, evenimente culturale, sportive si de divertisment; si TVA redus la 5% la produse alimentare; • Slovacia - TVA redus la 10% pentru cărți, produse alimentare si farmaceutice, servicii medicale, evenimente culturale. 	
40.	Codul Fiscal al RM	Modificarea termenilor de intrare în vigoare a prevederilor cu privire la "prețurile de transfer"	Modificarea termenilor de intrare în vigoare a prevederilor cu privire la "prețurile de transfer" în dependență de definitivarea cadrului normativ de implementare a acestui concept. Astfel, reieșind din principiul previzibilității în activitatea de antreprenoriat și practica UE, termenul de intrare în vigoare a "prețurilor	

			de transfer” ar trebui să fie de 2 ani de la aprobarea cadrului normativ secundar.	
41.	Codul Fiscal al RM	Instituirea perioadei de grație a achitării amenzilor.	Instituirea unei perioade de grație de 2-3 ani în privința amenzilor pentru întocmirea dosarului preturilor de transfer, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2024.	
41.	Codul Fiscal al RM	Completarea Codului Fiscal al RM cu un capitol nou denumit „Controlul fiscal inopinat” Completarea Codului Fiscal al RM cu un capitol nou denumit „Controlul antifraudă”	Capitolul „Controlul fiscal inopinat” va conține prevederi ce țin de esența controlului inopinat, precum și regulile obligatorii ce urmează a fi respectate de către părți la desfășurarea acestui tip de control fiscal. Drept exemplu servesc art. 134 alin. (1), art. 135 Cod de Procedură Fiscală al României. Art.136-137 ¹ Cod de Procedură Fiscală al României.	
42.	Art.277 alin. (1) litera c) Codul Fiscal	Pentru a putea utiliza în practică prevederile Legii nr.28/2016, propunem de a stipula expres în legislația fiscală că contribuabilii sunt scutiți de calcularea impozitului pe bunurile imobiliare pentru suprafețele / terenurile ce fac obiectul unui contract de acces. Astfel, se recomandă de a completa art.277 alin. (1) litera c) al Codului fiscal, după cuvintele „Republicii Moldova” să se introducă textul „cu excepția celor care dețin dreptul de acces, în conformitate cu Legea nr.28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice”.	La 15.04.2016 a intrat în vigoare Legea nr.28/2016 cu privire la accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice. Art.9 alin. (3) și art.41 prevăd expres că furnizorul de servicii publice nu poate fi obligat să plătească impozite, taxe, tarife, chirii pentru locațiunea spațiilor interne și externe pentru construirea sau instalarea rețelelor. Până în prezent, furnizorii de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice calculează impozitul pe bunurile imobiliare pentru spațiile/terenurile asupra cărora au drept de acces.	

43.	Codul Fiscal Taxele Locale	<p>Propunem modificarea legislației fiscale, în senul aprobării unei metodologii unice și obligatorii pentru toate autoritățile publice locale de calculare a taxelor locale, care va proteja atât autoritățile publice locale, cât și agenții economici.</p> <p>Acest fapt va face posibilă determinarea cu maximă obiectivitate a taxelor locale.</p> <p>Totodată, propunem indexarea taxelor locale anual, în baza indicilor inflației stabilite de organele competente, alte temeuri de majorare fiind excluse.</p>	<p>Criteriile actuale de determinare a taxei locale, prin plafonarea recentă a acestora, acordă o apreciere neargumentată și excesivă pentru administrația publică locală. Astfel, consiliile locale stabilesc discreționar cotele taxelor locale, fără a invoca nici o argumentare sau justificare a stabilirii acestora.</p> <p>Drept urmare a amendamentelor recente la Codul fiscal, putem atesta o creștere considerabilă, pe alocuri – nejustificată, a sarcinii fiscale asupra agenților economici</p>	
44.	<p>Anexa 3 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale și Legii cu privire la mărimea, modul și termenii de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593/2002</p>	<p>Recomandăm ca facilitățile acordate de patron să se supună impozitării doar cu impozitul pe venit.</p> <p>Respectiv, tipurile de drepturi și de venituri din care nu se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, conform Anexei 3 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale) și Legii cu privire la mărimea, modul și termenii de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593/2002, urmează a fi completate cu prevederi în acest sens.</p>	<p>Facilitățile acordate de patron sunt taxate atât cu impozitul pe venit, cât și cu contribuțiile sociale și primele medicale. Aceste contribuții/prime la facilități acordate de patron sunt o povară pentru angajatori și salariați, nu stimulează angajatorii să susțină interesele sănătoase ale salariaților, problemele sociale și culturale.</p>	
44.	Legea 1540/1998 privind taxa pentru poluarea mediului	<p>Scutirea de taxa <i>eco</i> pentru companiile care sunt membri in REP</p> <p>Modificarea Legii 1540/1998 trebuie să fie bazată pe principiul: companiile care implementează REP sa fie scutite</p>	<p>Prin urmare, este necesară o intervenție urgentă pentru a remedia lacuna legislativă creată prin neajustarea la timp a Legii 1540 și pentru a evita taxarea dublă de mediu asupra ambalajelor, prin:</p>	

	<p>de taxa ecologica pe ambalaje si sa achite doar diferența în caz de neatingere a țintelor anuale, iar companiile care nu implementează REP să achite în continuare taxa ecologică pe ambalaje.</p> <p>Potrivit acordului ajuns in cadrul Grupului de Lucru pentru amendarea Legii 1540/1998, inclusiv în vederea deblocării situații survenite de la 1 Ianuarie 2023 cu dubla impozitare pentru deșeurile de ambalaje, propunem următoarea soluție care a fost apreciată pozitiv de toate părțile implicate la ședința din 28 Februarie 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> alin.(1) Art.11 din Legea 1540, va avea următorul conținut: (1) Subiecți ai taxei reglementate de prezentul articol sunt persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, sub orice formă stabilită de legislație, cu excepția celor care implementează Răspunderea Extinsă a Producătorului prin sistemul individual sau colectiv potrivit legislației în vigoare. Mai mult că atât, acest proiect presupune că agenți economici continuă achitarea „taxei ecologice” indiferent de faptul dacă implementează sau nu REP, iar Guvernul „... până la data de 31.12.2023 urmează să elaboreze și să aprobe un mecanism de compensare pentru acei agenți economici care participă în sistemul REP...” (pct. 10) din Proiect. <p>Respectiv proiectul de lege nu prevede principiul scutirii de „taxa ecologică”, dar compensarea acesteia, fără a avea o claritate asupra mecanismului de compensare și garanțiile în acest sens. Realizarea țintelor este însoțită de costuri pentru agentul economic. În condițiile economice actuale, impunerea achitării în avans a unei taxe care nu este cert dacă va fi recuperată in viitorul apropiat - nu este argumentată. În condițiile in care se impune ca până la 31.12.2023 Guvernul să vină cu o schemă de compensare și</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Amendarea Legii 1540/1998 la Art.11 si Art.14, astfel ca plata să nu fie lunară, dar anuală, 2. Calcularea deșeurilor de ambalaje să fie in greutate (kg / tone) în loc de unitate (bucată). 	
--	---	---	--

		<p>implementare a unui mecanism de scutire pentru agenții economici care ating și valorifică țintele, termenul de raportare anual este unul rezonabil. Astfel se propune următoarea formulare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Subiecții vizați la art.11 alin.(1) calculează și achită plățile corespunzătoare și prezintă darea de seamă respectivă anual, pînă la data de 31 a lunii martie a anului următor de gestiune.” <p>Acest termen este corelat cu termenul stabilit la punctul 22 din Hotărârea 561 din 31.07.2020 (2. În cazul în care producătorii prevăzuți la pct.13, care își îndeplinesc responsabilitățile individual, nu îndeplinesc cel puțin obiectivele anuale prevăzute în anexa nr.2, este necesar ca, pentru atingerea obiectivelor, să plătească la bugetul de stat, către Fondul Ecologic Național, o sumă egală cu costurile nete de gestionare a unei tone pentru fiecare categorie de ambalaj înmulțit cu cantitatea de deșeuri de ambalaje nevalorificată.)</p> <p>Impunerea unei taxe duble de mediu asupra ambalajelor către cei mai mari investitori din Republica Moldova reprezintă o problemă critică, care poate duce la creșterea semnificativă a prețurilor la produsele de larg consum, descurajarea investițiilor și crearea condițiilor de concurență neloială.</p>		
45.	Legea 1540/1998 privind taxa pentru poluarea mediului	Anularea plăților pentru: emisiile de poluanți ale surselor staționare (art.6), deversările de poluanți (art.9), depozitarea deșeurilor de producție (art.10)	<p>Calculul de sine stătător al acestor plăți este foarte dificil, și efortul depus este mult mai mare decât suma plății în sine.</p> <p>Totodată, funcția de control asupra corectitudinii calculului și plenitudinii virării la buget a plăților stabilite la art.6, 9 și 10 este exercitată de către inspecțiile pentru protecția mediului ale autorității centrale de specialitate. În același timp, în cadrul unei companii, nu sunt specialiști</p>	

			<p>în protecția mediului care să dețină cunoștințele necesare pentru a calcula corect taxele date.</p> <p>În schimbul anulării plăților enumerate, propunem mărirea plăților pentru emiterea autorizațiilor pentru emisia poluanților de către organele autorităților de mediu.</p>	
46.	<p>Hotărârea Guvernului nr. 693 din 11.07.2018 cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit</p>	<p>Majorarea limitei per angajat a cheltuielilor suportate pentru transportul – în limita a 100 lei - și hrana organizată a angajaților – conform plafoanelor tichetelor de masă.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pct. 34, secțiunea 1 - Pct. 40, secțiunea 2a 	<p>Propunem ajustarea plafoanelor pentru transportul și hrana angajaților conform realității actuale și nivelului inflației.</p>	
47.	<p>Hotărârea Guvernului nr. 693 din 11.07.2018 cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit, Art. 37, alin (2) lit. c)</p>	<p>Propunem adăugarea sintagmei "inclusiv servicii de taxi" în formularea de mai jos:</p> <p>"c) contractul de prestare a serviciilor, în cazul utilizării transportului public, inclusiv servicii de taxi. În celelalte cazuri de utilizare a serviciilor persoanelor terțe, în afară de contract, se va prezenta și itinerarul utilizat, precum și distanța ce urmează a fi parcursă de mijlocul de transport pentru fiecare rută;"</p>	<p>Propunem să fie specificat expres că taxiul se încadrează în sistemul de transport public. În activitatea de antreprenariat există frecvent situații în care angajații trebuie să vină/plece la/de la muncă la ore matinale/târzii când nu circula alte forme de transport public. Angajații locuiesc în zone mult prea diferite pentru a putea organiza o rută cu un itinerar stabilit (cheltuielile sunt mult prea mari). În așa cazuri este mai rezonabilă solicitarea unui serviciu de taxi.</p> <p>Din sursele indicate mai jos, deducem că taxiul se încadrează în transportul public. Modificarea propusă va fi o clarificare pentru evitarea interpretărilor diferite:</p> <p>1. În Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17.07.2014, art. 80 este specificat că: Transporturile rutiere de persoane sau bunuri în regim de taxi sînt activități de interes public pentru populație,</p>	

			<p>executate, de regulă, în interiorul unei localități, numai de către operatori de transport rutier înregistrați oficial în Registru.</p> <p>2. În Regulamentul 10 din 05.10.2012 cu privire la delegarea salariaților, punctul 16 prevede că: “Salariatului delegat i se achită cheltuielile pentru călătoria tur-retur cu transportul public (cu excepția taximetrelor) pe distanța dintre gară, aerogară, debarcader și locul de cazare/domiciliu ori cu taximetrul – în cazul în care ora sosirii sau plecării delegatului nu corespunde cu orarul transportului public, în baza actelor de călătorie prezentate.” Deduc ca taximetrele fac parte din transportul public</p> <p>3. În clasificarea activităților de transport de pe bns.md este specificat ca transportul public de pasageri cuprinde transportările efectuate cu vehicule rutiere de transport (autobuze, microbuze, taximetre și troleibuze), care se realizează pe bază de grafic și ocazional, precum și transportările efectuate cu transportul feroviar, fluvial și aerian.</p>	
48.	<p>Hotărârea Guvernului nr. 10 din 05.01.2012 cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova</p>	<p>Majorarea limitei diurnelor și cheltuielilor de cazare Dat fiind faptul plafoanele din Regulament (diurne și cazare) nu au fost ajustate de la publicarea Hotărârii, considerăm că acestea ar trebui ajustate, cel puțin, cu valoarea inflației pe parcursul perioadei 2012-2022.</p> <p>Propunem excluderea din pct.16 al Regulamentului a prevederii privind compensarea cheltuielilor cu taximetrul în cazul în care ora sosirii sau plecării delegatului nu corespunde cu orarul de timp al transportului public.</p>	<p>Există necesitatea adaptării plafoanelor conform realității actuale și nivelului inflației.</p> <p>Ținând cont de decalajul semnificativ între nivelul de viață existent în Republica Moldova și țările mai dezvoltate, dar și în contextul actual de creștere considerabilă a prețurilor la nivel global, consideram că normele diurnelor și plafoanele de cazare nu sunt suficiente pentru a acoperi cheltuielile aferente suportate de către angajați.</p> <p>La deplasarea în străinătate persoanele nu dispun de informații privind orarul de timp al transportului public din localitatea respectivă.</p>	

		<p>Considerăm oportună modificarea în Regulament a prevederilor ce țin de confirmarea cheltuielilor de cazare suportate de angajat în cazul deplasărilor prin rezervările efectuate on-line.</p> <p>Norma care specifică că eliberarea mijloacelor financiare spre decontare se efectuează cu condiția prezentării raportului privind sumele eliberate anterior spre decontare ar trebui exclusă.</p> <p>Pentru simplificarea procesului de documentare și confirmare a deplasărilor, propunem reducerea listei cu documentele confirmative necesare, pentru a asigura corectitudinea operațiunilor contabile, cât și a facilita eficiența procesului de lucru.</p>	<p>Considerăm că limitarea compensării cheltuielilor de transport cu taximetrul la delegarea angajaților în străinătate creează o povară suplimentară în evidența contabilă și fiscală, fără a duce la un impact fiscal semnificativ pentru Bugetul Public Național.</p> <p>La moment, se utilizează tot mai mult rezervările on-line a locuințelor prin intermediul site-urilor specializate booking.com, airbnb.com etc. Astfel angajatul nu are nici <i>invoice</i> de la hotel privind cazarea, nici contract de locațiune cu proprietarul, doar o confirmare privind rezervarea și plata pentru cazare.</p> <p>Compania poate elibera avans angajatului pentru mai multe destinații de utilizare (deplasare, cheltuieli gospodărești etc), de aceea interzicerea acordării unui nou avans fără a fi închis precedentul poate crea blocaje în activitatea entității.</p>	
49.	Pct.3 alin 2) al Regulamentului privind inventarierea	<p>Propunem de modificat pct.3 alin 2) al Regulamentului privind inventarierea și de a prevedea efectuarea inventarierii patrimoniului entității la decizia acționarilor sau a managementului companiei, dar nu mai rar de o dată la doi ani.</p>	<p>În conformitate cu prevederile Legii contabilității și raportării financiare, agenții economici sunt obligați să efectueze inventarierea anuală.</p> <p>Totodată, în conformitate cu prevederile pct.3 al Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29.05.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea, entitatea efectuează inventarierea, cel puțin o dată pe parcursul perioadei de gestiune.</p>	

		Propunem ca în Regulament să fie introdusă noțiunea de „prag de semnificație” ca un criteriu prestabilit de către entitate pentru determinarea necesității de a efectua inventarierea pentru patrimoniul valoarea căruia depășește limitele stabilite prin politicile contabile.	Aprobarea unui prag de semnificație ar oferi posibilitatea ca entitățile să stabilească lista de active/stocuri care au o valoare ne semnificativă în totalul patrimoniului companiei și nu necesită a fi supuse inventarierii, deoarece nu influențează asupra deciziilor economice ale utilizatorilor informațiilor.	
50.	Art. 33 alin. (3) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2019.	Se propune prezentarea situațiilor financiare consolidate în termen de 180 de zile de la ultima zi a perioadei de gestiune, prin modificarea art. 33 alin. (3) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2019.	În conformitate cu art. 33 alin. (3) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2019 (în vigoare din 01.01.2019), entitatea are obligația să prezinte și Biroului Național de Statistică, situațiile financiare individuale, raportul conducerii și raportul auditorului, după caz, în termen de 120 de zile de la ultima zi a perioadei de gestiune.	
51.	Legea nr. 166 din 21.09.2017 cu privire la tichetele de masă	Propunem majorarea valorii nominale a tichetelor de masă până la 100 lei, în loc de 70, după cum prevede la moment Legea nr. 166 din 21.09.2017 cu privire la tichetele de masă. Astfel, art. 4) alin. (1) ar fi expus în următoarea redacție: “Valoarea nominală deductibilă în scopuri fiscale a unui tichet de masă pentru o zi lucrătoare trebuie să fie cuprinsă între 35 și 100 de lei. Valoarea tichetelor de masă nu include contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii.”	Considerăm oportună majorarea valorii nominale maxime a tichetelor de masă, în contextul facilităților acordate de patron, ca măsură de stimulare pentru salariați.	
52.	OSFS nr.317/2020, "Regulamentul cu privire la sistemul informațional	Propunem următoarea redacție pentru pct.16: 16. La utilizarea „Ciclului scurt” de viață a facturii fiscale, în cazul în care în SIA „e-Factura” este înregistrat doar „Furnizorul”, precum și în cazul în care alți participanți sunt înregistrați în sistem însă nu și-au manifestat acceptul de a	În cazul documentării livrărilor serviciilor prin intermediul SIA "e-Factura" prin ciclul scurt, imprimarea facturii fiscale pe suport de hârtie și semnarea olografă a acesteia din partea Furnizorului sa nu fie obligatorie.	

	<p>automatizat de creare și circulație a facturilor fiscale electronice „e-Factura”</p>	<p>primi facturi fiscale în formă electronică în raport cu „Furnizorul” respectiv, factura fiscală se va crea și semna în formă electronică de către „Furnizor”, după care acesta o va tipări pe suport de hârtie, o va semna cu semnătură olografă și o va transmite celorlalte părți (Transportator, Cumpărător) spre acceptare și semnare olografă. În cazul livrării serviciilor semnătura olografă a Cumpărătorului pe exemplarul furnizorului nu este obligatorie.</p> <p>În cazul în care în SIA „e-Factura” este înregistrat „Furnizorul” și “Cumpărătorul”, la utilizarea „Ciclului scurt” de viață, factura fiscală pentru livrările de servicii va fi creată și semnată în formă electronică doar de către „Furnizor”, fără necesitatea de transmitere pe hârtie a acesteia Cumpărătorului. În cazul livrărilor de bunuri, „Furnizorul” va imprima factura fiscală semnată electronic și o va transmite celorlalte părți (Transportator, Cumpărător) spre acceptare și semnare olografă.</p>		
--	--	---	--	--